

Skolespor

- to eksempler

Flere skoler inddrager Skolespor i undervisningen. Selve etableringen giver således en række muligheder for at inddrage eleverne i research af natur-, geologiske og historiske forhold omkring sporet. Materialet omsættes bl.a. i foldere til offentligt brug. Efterfølgende kan sporet løbende tilpasses forskellige klasse-niveauer, hvor brug af QR-koder kan differentiere materialet.

På Niels Ebbesen Skolen i Skanderborg har man haft fokus på at skabe et spor, som efterfølgende skal bruges aktivt i en række fag flere gange om året ved hjælp af QR-teknologi.

På Ejstrupholm Skole i Midtjylland har man haft mere fokus på etableringsfasen, hvor elever fra en 8. klasse har været involveret i alle dele af etableringen. I samarbejde med en privat lodsejer har man stået for produktionen af alt informationsmateriale, ligesom kontakt og inddragelse af den lokale presse har været et vigtigt læringspunkt.

Læs interview med de ansvarlige fra de to skoler her.

SPOR I LANDSKABET
Skolespor

16.9.2013

Skolespor ved Niels Ebbesen Skolen i Skanderborg

Interview af
skoleleder Kim Fuglsang.

Fakta: Niels Ebbesen Skolen etablerede et skolespor på 2,4 km. med 10 forskellige observationsposter på ruten. Skolesporet er en opgradering af en skovsti, som nu er udstyret med 10 observationsposter. Disse er alle udstyrede med QR-koder, som tilpasses årstid og de klasser, som har projekt på skolesporet. Sporet åbnede juni 2013.

Opstart/idefase

Hvem fik ideen til Skolesporet - hvorfor og hvordan?

Vi blev oprindeligt kontaktet af Sekretariatet for Spor i Landskabet, som var involveret i et almindeligt sporprojekt ved Vester Mølle, som er et par kilometer fra skolen. De ville høre, om vi kunne bidrage med nogle ideer til stien - herunder, om man eventuelt kunne inddrage stien i undervisningssammenhæng. To lærere og jeg selv var ude at gå på sporet, og vi havde faktisk mange ideer til at bruge natur og spor i undervisningen. Samtidigt kunne vi dog se et stort problem i, at stien lå 2 kilometer væk med en trafikerej vej imellem skole og spor.

På samme tid var jeg i gang med at undersøge muligheden for at udvikle et andet projekt, som hed 'Sundhedsspor', hvor vi skulle bruge en fast rute på 1,2 kilometer, som eleverne skulle løbe som en del af en test. I forvejen havde vi en sti i skoven, som vi brugte til blandt andet skolernes motionsdag. Så efter vi var blevet ret begejstrede for vores egne ideer til at bruge et spor i undervisning, kunne vi pludselig se flere muligheder i vores egen skovsti. Derfor nedsatte vi en arbejdsgruppe på skolen bestående af tre lærere og mig selv. Sammen med Sekretariatet for Spor i Landskabet gik vi i gang med at forberede Skolesporet.

1. trin - forberedelse af projektet

Hvad bestod de første forberedelser af?

Vi afholdt en del møder med kommunen, som ejer skoven, hvor sporet ligger. Det var både Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik og Miljø, som skulle sig god for brugen af jorden. De havde også forskellige krav til, hvordan eksempelvis skilte og farver skulle være, hvilket skulle koordineres med Sekretariatet for Spor i Landskabet, som leverede alt det praktiske.

Etableringen, tidsforbrug og omkostninger

Hvem var involveret i etableringen?

Vi valgte, at lærerne i arbejdsgruppen selv stod for de fleste praktiske forberedelser. Elevernes bidrag bestod i, at fire elever fra 8. klasse blev inddraget i at skrive teksterne til de forskellige poster, hvor de bl.a. fik tid til at indsamle informationer fra det lokale museum. Endvidere var hele klassen med til at grave skilte og stolper ned på sporet. Arbejdsgruppen stod også for korrespondancen med Sekretariatet for Spor i Landskabet, som satte folderen op og trykte den. Det var også arbejdsgruppen, som stod for de praktiske forhold omkring oprettelse af QR-koder til de enkelte poster.

Hvor meget tid kræver forløbet?

Vi afsatte 20 timer til hver af de tre lærere i arbejdsgruppen. Her til kommer min egen tid, som nok er omkring 30 timer.

Samlet strakte hele forløbet sig over et år fra vi besluttede, at vi ville have vores eget skolespor, men jeg tror sagtens, det kan gøres på det halve. Dette afhænger formentlig også meget af, hvem der ejer den berørte jord, hvor kommunen måske har flere krav end en privat lodsejer. Jeg deltog nok i 7-8 møder med kommune og sekretariat, inden vi var helt på plads.

Hvad har det kostet skolen?

Det har ikke kostet skolen en krone udover personaletimerne. Takket været Sekretariatet for Spor i Landskabet og Nordea-fonden er alt betalt omkring folder, skiltning og andre praktiske ting.

Planer med Skolesporet

Hvad skal I bruge Skolesporet til?

Vores målsætning er, at alle elever skal ud på stien tre-fire gange i løbet af et skoleår. Der skal være forskellige oplevelser hver gang, som skal være tilpasset hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling. QR-koderne gør, at lærerne kan tilpasse undervisningen helt specifik til de enkelte fag og klasser. Samtidigt kan man have generel information, som eksempelvis kan skifte med årstiderne.

Jeg forventer, at sporet kan indgå i rigtig mange fag, hvor det giver god mening at komme ud og bruge natur og omgivelser aktivt med alle sanser. Natur og teknik og biologi giver masser af emner afhængig af årstiden, og der vil være inspiration til skriveøvelser i dansk. Ruten rummer også flere historiske poster, som er oplagte at inddrage i historieundervisningen, ligesom man kan konstruere masser af regnestykker til matematikundervisningen. Idræt kan byde på løb med indlagte poster og forhindringer som en af klassikerne.

Jeg er overbevist om, at koblingen mellem at anvende ny teknologi - med QR-koder og smartphones - og det at opholde sig ude i naturen, vil være rigtig inspirerende for mange elever.

FAKTA - QR-koder og Skolespor

En QR-kode er en slags stregkode, som en almindelig Smartphone kan aflæse. Via telefonen og internettet kommer man ind på en hjemmeside, hvor der kan ligge forskellige oplysninger, billeder eller videoer. Skolen administrerer koderne, dvs. bestemmer, hvad koderne fører frem til.

En QR-kode kan således rumme flere lag af informationer. En almindelig bruger af Skolesporet vil kun have adgang til generel information.

Lærer og skoleelever kan udstyres med en adgangskode, som guider brugeren ind på en særlig side med opgaver og informationer defineret af den ansvarlige lærer.

Bruger I Skolesporet til at profilere skolen?

Ja - vi vil helt klart gerne være kendt som en skole, der bruger naturen aktivt i undervisningen og tager eleverne med ud under åben himmel.

Har andre udbytte af Skolesporet?

Jeg ved, at en del af eleverne har haft deres familier med på sporet og også andre borgere i lokalområdet, så flere har bestemt glæde af vores arbejde.

Hvad er fremtidsplanerne?

Der er tre lærere i arbejdsgruppen, der er ansvarlige for at udvikle de første undervisningsforløb. Jeg forventer helt klart, at projekterne begynder at tage form i løbet af de kommende måneder og vil holde personalet fast på, at konceptet skal bruges og udvikles.

Gode råd og tips

Hvis man overvejer at etablere et Skolespor - hvad skal de primære overvejelser gå på?

Det er vigtigt, at projektet har opbakning af to-tre engagerede lærere, som kan supplere og støtte hinanden i de forskellige opgaver. Samtidigt bør én af disse fungere som projektleder med det overordnede ansvar. Arbejdsgruppen bør bevares i en tid efter etableringen for at sikre, at sporet udvikles med nye opgaver og ideer.

Man skal være også være indstillet på at investere en vis tid - primært i opstartsfasen, som typisk kræver flere møder og tilsagn fra lodsejere.

Skolereform

Hvordan passer et Skolespors-projekt ind i den nye skolereform?

Det er 100 pct. i tråd med tankerne i den nye skolereform. Vi kommer ud i den friske luft, bevæger os, bruger alle sanser og kan udfordre alle kompetencer. Med QR-koderne kan vi differentiere undervisningen til forskellige niveauer og inddrager i høj grad ny teknologi. Jeg synes, det stemmer rigtig godt med de pædagogiske overvejelser bag skolereformen.

12.9.2013

Skolespor ved Ejstrupholm Skole i Midtjylland

Interview af
lærer Torben Pold Jensen

Fakta: 8. A på Ejstrupholm Skole var i foråret 2012 ansvarlig for etableringen af et nyt Skolespor på 3,2 kilometer. Klassen og to lærere har i samarbejde med lodsejere og lokale beboere indsamlet informationer om syv fokuspunkter, som er mærket på stien. Dette er skrevet sammen til syv korte faktuelle tekster, der indgår i en officiel folder fra Landbrug & Fødevarer placeret i en holder ved stiens begyndelse. Eleverne har også lavet kort, forskellige tegninger og illustrationer til folderen. Endelig har klassen arrangeret indvielsesceremonien, plakater og pressearbejde omkring etableringen.

Opstart/idefase

Hvem fik ideen til skolesporet - hvorfor og hvordan?

Det var nok lidt en tilfældighed. Jeg var i gang med et projekt om en energimesse, hvor en udstilling skulle sætte fokus på bæredygtig energi. En af eleverne fortalte, at hendes far som økologisk landmand var involveret i bæredygtige landbrugsprojekter, og ham tog jeg en snak med. Elevens far, Uffe Bie, er også formand for økologisektionen i Landbrug & Fødevarer og har derfor kendskab til mange forskellige projekter i landbrugsregi - herunder Spor i Landskabet. Sammen fik vi ideen, at vi kunne slå energimesse og indvielsen af sporet sammen med Økodagen, hvor køerne lukkes ud på græs. Og så havde han jo tilfældigvis også en stor del af den jord, som stien skulle etableres på.

Hvem var ellers involveret i opstarten?

Primært min nærmeste kollega, hvor vi til sammen dækker hovedparten af klassens timer med de store fag som dansk og matematik. Selvom vi ikke havde planlagt skolesporet i årsplanen, var vi enige om at bruge nogle timer på projektet både som emneuge og i et vist omfang før og efter emneugen.

Hvordan var de første reaktioner?

Klassen var med på ideen og syntes, det lød som et spændende afbræk i den almindelige undervisning. Ellers var der nok ikke så mange, der vidste, at vi var gået i gang.

1. trin - forberedelse af projektet

Hvad bestod de første forberedelser af?

Vi kontaktede først Sekretariatet for Spor i Landskabet. De var klar til at holde møde med os allerede efter tre uger, hvor to medarbejdere kom til Ejstrupholm. De sporede os ind på de vigtigste punkter, hvor det afgørende er første kontakt til ejerne af jorden, hvor stien skal etableres. De har jo retten til at skyde projektet ned, så en positiv tilbagemelding er altafgørende. Ellers er stien død.

Lodsejeren afholdt et orienterende møde, og selvom der kun var 4 berørte lodsejere i vores tilfælde, så kom der 25 interesserede, hvor alle var positive og mange indstillede på at bidrage til projektet. Så vi fik let det formelle på plads med udfyldelse af de formelle, juridiske skemaer, som Sekretariatet for Spor i Landskabet stillede til rådighed. Vi havde ingen kontakt til kommunen, da al jord er privat.

Hvilke reaktioner mødte I på skolen og blandt forældrene?

Ledelse og kolleger bakkede op om projektet uden at være egentlig involverede. Forældrene holdt vi et møde med, hvor vi forklarede, at emneugen og nogle fag i de efterfølgende uger nok ikke var så konkrete. Det fik vi heldigvis også fuld opbakning til.

Udbytte af projektet - og tidsforbrug

Hvordan vil du vurdere elevernes udbytte af projektet?

Det enestående for dette projekt er, at alle aktiviteter har handlet om ting, der gav mening i den virkelige verden udenfor skolen. Stien skal faktisk bruges af andre end os selv, folderne skal læses af almindelige mennesker og presgearbejdet kunne læses i avisen dagen efter. Det har betydet, at eleverne har taget et fantastisk ansvar og været meget seriøse om alt, de har lavet.

Det har også givet en forståelse for, at ting blev kasseret, hvis ikke kvaliteten var i orden. Det har eleverne været meget optagede af, når de først havde sammenskrevet hinandens historier og så alligevel oplevede, at der ikke var plads i folderen til alle bidrag.

Samtidigt har eleverne fundet nicher i processen, som de var gode til - og nogen de ikke var gode til.

En af vore sprogligt svage elever var eksempelvis fantastisk dygtig til at organisere alt det praktiske omkring en udstilling på indvielsesdagen med etablering af strøm, telt og alt vi behøvede.

Hvad med de mere faglige kompetencer?

Som i de fleste andre emneuger var der masser traditionelle faglige udfordringer indbygget i forløbet, så man næsten ikke kan nævne et fag, der ikke blev tilgodeset. Eksempelvis var brug af google-kort, som skulle beregnes forholdsmæssigt, en fin matematikøvelse til at beregne længder på sporet, hvilket alle elever var igennem. De mange illustrationer krævede masser af stregtegninger, hvor en elev også fik lært kammeraterne et par smarte computerprogrammer, som kunne lette processen.

Medieundervisningen bestod i løbende at skrive pressemeddelelser med foto, som vi sendte til medierne. På den måde fik vi erfaring med, hvordan vi i et lokalsamfund kan komme på forsiden af avisen og i fjernsynet. I biologi, historie, dansk har de arbejdet med rigtig mange sammenhænge omkring beskrivelsen af fokuspunkterne på stien, og en sang skrevet til indvielsen blev det også til.

Men vi har faktisk ikke hængt os så meget i, at så og så mange fag skulle tilgodeses, og det bliver lidt kunstigt at bryde det ned i faglige kasser.

Hvor meget tid kræver forløbet?

Vores forløb strakte sig over 4-6 måneder fra vi fik ideen til stien blev indviet. Udover at drive processen, så var vores primære rolle at producere informationsmaterialet til folderen og så forberede indvielsen.

De praktiske ting på stien stod et par af de involverede landmænd (lodsejerne) for.

De fleste af vores opgaver kunne løses i emneugen, som lå i midten af forløbet. Efterfølgende var der endvidere noget korrektur i dialog med Sekretariatet, ligesom vi brugte noget tid på at lave PR for indvielsen. Men samlet tror jeg klassen har brugt 2-3 timer om ugen efter selve emneugen og knap så meget umiddelbart før emneugen.

Udbytte af Skolesporet

Udover elevernes indlæring, hvad har skolen så fået ud af forløbet?

Vi har først og fremmest fået en sti, som hele skolen kender og ikke kun os, som har lavet den. Jeg er overbevist om, at vi også har fået goodwill i lokalsamfundet og profileret skolen som et progressivt sted, hvor vi kan og tør en masse.

Hvad med Ejstrupholm og landmændene?

Folk i Ejstrupholm er blevet opmærksomme på, at man ikke behøver køre langt for at få en naturoplevelse. Landmændene - tjah - de er vel drevet af, at de gerne vil vise en positiv attitude til deres omgivelser og dermed få noget goodwill. Det tror jeg bestemt, de har opnået.

Fremtiden

Hvad er status for stien nu halvandet år efter den blev etableret?

Efter indvielsen stoppede vores projekt i princippet. Vi bruger den en gang imellem, når vi skal ud og opleve natur og også i idræt. Men stien kunne ligge bedre i forhold til skolen, da vi skal krydse en stærkt trafikeret vej. Derfor er vi nok lidt påpasselige med at sende eleverne afsted på egen hånd. Men jeg er overbevist om, at lokale fortsat bruger stien, så det er fint.

Gode råd og tips

Hvis man overvejer at etablere et skolespor - hvad skal de primære overvejelser gå på?

Når man har tilsagn fra lodsejerne, skal man selv have skabt noget rum og tid i skoleskemaet. Det er godt at være to lærere, som kan finde de nødvendige timer og bakke hinanden op. Og man skal turde springe ud i det, hvis chancen byder sig. Vi havde ikke planlagt Skolesporet i vores årsplan og kom jo lidt tilfældigt i gang med det. Jeg synes også, man skal bruge stien og indvielsen af den som en event, der bliver markeret og fejret med de opgaver, der følger med. Vi var jo heldige med at koble os på Økodagen, så vi havde et fint fremmøde til indvielsen. Hvis man kan få forløbet til at passe sammen med andre arrangementer, kan man på den måde få noget foræret.

Hvad er de største udfordringer?

Der er mange beslutninger der skal tages, hvor man som lærer skal finde balancen med at inddrage eleverne og selv træffe nogle her og nu-beslutninger. I vores tilfælde krævede det da også en vis kreativitet at finde interessante poster på stien, men det var eleverne dygtige til sammen med lodsejerne. Ellers synes jeg faktisk det var både overskueligt og regulært at gå til.

Skolereform

Hvordan passer et Skolespors-projekt ind i den nye skolereform?

Rigtig godt, vil jeg mene. Vi kommer ud i naturen og det omgivende samfund og skal forholde os til mange sider af virkelige problemstillinger. At se børns arbejde som en reel ressource, der kan bidrage som små entreprenører, er jo også en god tilgang. Endelig gør man noget, som andre kan få glæde af, det er da smukt.

NORDEA
FONDEN

Friluftslivets
Rådet

Projekt Skolespor er støttet af Nordea-fonden og støttet med Tips- og lottomidler til Friluftslivet

SPOR I LANDSKABET
Skolespor